

PREPRAVNÝ PORIADOK
PRE PRAVIDELNÚ A PRÍLEŽITOSTNÚ AUTOBUSOVÚ DOPRAVU
ARRIVA Liorbus, a.s.

PREPRAVNÝ PORIADOK PRE PRAVIDELNÚ A PRÍLEŽITOSTNÚ AUTOBUSOVÚ DOPRAVU
ARRIVA Liorbus, a.s.

I. Úvodné ustanovenia

- 1.1. Tento prepravný poriadok je vyhotovený v súlade a na vykonanie príslušných ustanovení zákona č. **56/2012** o cestnej doprave (ďalej len „**zák. č. 56/2012**“) a v súlade s Nariadením EP a Rady EÚ č. **181/2011** zo 16. februára 2011 o právach cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave (ďalej len „**Nar. č. 181/2011**“).
- 1.2. Tento prepravný poriadok nadobúda účinnosť dňom jeho zverejnenia na webovom sídle Dopravcu.
- 1.3. Tento prepravný poriadok spolu s tarifou a cestovnými poriadkami je návrhom Dopravcu na uzavretie prepravnej zmluvy medzi Dopravcom a cestujúcim.
- 1.4. Prepravný poriadok upravuje podmienky prepravy osôb, príručnej batožiny, cestovnej batožiny a živých spoločenských zvierat prepravovaných spolu s cestujúcim.
- 1.5. Súčasťou prepraveného poriadku je tarifa pre príslušné druhy dopravy a cestovné poriadky jednotlivých liniek, zverejnené na webovom sídle dopravcu a na obchodných miestach dopravcu.

II. Výklad pojmov

- 2.1. „**Dopravca**“ je prevádzkovateľ pravidelnej osobnej cestnej dopravy v rozsahu podľa tohto prepravného poriadku, ktorý má platnú dopravnú licenciu na prevádzkovanie osobnej cestnej dopravy, vydanú v súlade s príslušnými predpismi Slovenskej republiky.

Dopravcom je: ARRIVA Liorbus, a.s.

Obchodné meno: ARRIVA Liorbus, a.s.

Sídlo: Bystrická cesta 62 034 01 Ružomberok

IČO: 36403431

Registrácia: Obchodný register Okresného súdu Žilina, oddiel: Sa, vložka číslo: 10334/L

- 2.2. „**Cestujúci**“ je fyzická osoba, ktorá využíva služby osobnej cestnej dopravy, poskytované Dopravcom a na tento účel je s Dopravcom povinná uzatvoriť prepravnú zmluvu.
- 2.3. „**Pravidelná doprava**“ je doprava, ktorou sa zabezpečuje preprava cestujúcich autobusom v presne určených intervaloch po presne určených trasách, pričom cestujúci nastupujú a vystupujú na vopred určených zastávkach.
- 2.4. „**Príležitostná doprava**“ je doprava, ktorá nespadá pod definíciu pravidelnej dopravy, vrátane osobitnej pravidelnej dopravy, ktorej hlavnou vlastnosťou je, že prepravuje skupinu cestujúcich vytvorenú z podnetu zákazníka alebo samotného dopravcu;
- 2.5. „**Prepravná zmluva**“ je zmluva o preprave osôb, ktorú na účely vykonania prepravy osoby uzatvárajú Dopravca a cestujúci. Prepravná zmluva je uzatvorená akceptáciou tohto prepraveného poriadku cestujúcim, za ktorú sa považuje zakúpenie cestovného lístka.
- 2.6. „**Cestovný lístok**“ je doklad potvrdzujúci zaplatenie cestovného za prepravu a uzatvorenie Prepravnej zmluvy. Cestovný lístok môže Dopravca vydať ako listinný doklad alebo ako elektronický doklad.
- 2.7. „**Tarifa**“ je dokument Dopravcu, ktorým upravuje:
 - I. sadzby základného cestovného a príplatkov k nim,
 - II. sadzby cestovného pre všetky skupiny cestujúcich a psa so špeciálnym výcvikom,
 - III. ceny za prepravu cestovnej batožiny, živých spoločenských zvierat prepravovaných spolu s cestujúcim,
 - IV. sadzbu sankčnej úhrady,
 - V. podmienky, za ktorých sa sadzby cestovného a ostatných cien uplatňujú.
 - VI. zásielky zmluvne dojednané

- 2.8. „**Cestovný poriadok**“ je dokument, upravujúci časy odchodov a príchodov jednotlivých spojov autobusových liniek zo zastávky.
- 2.9. „**Prepravná povinnosť**“ je povinnosť Dopravcu uzatvoriť zmluvu o preprave osôb s každým cestujúcim pripraveným na zastávke na trase autobusovej linky v čase odchodu autobusu podľa cestovného poriadku; to neplatí, ak je vyčerpaná kapacita autobusu podľa osvedčenia o evidencii, cestujúci nie je podľa prepravného poriadku spôsobilý na prepravu alebo prepravu na trase autobusovej linky dočasne znemožňuje aktuálny technický stav, priepustnosť cesty alebo bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky.
- 2.10. „**Zdravotne postihnutá osoba**“ alebo „**Osoba so zníženou pohyblivosťou**“ je akákoľvek osoba, ktorej **pohyblivosť pri využívaní dopravy je znížená** v dôsledku akéhokoľvek telesného postihnutia (zmyslového alebo pohybového, trvalého alebo dočasného), duševného postihnutia alebo poruchy, alebo akejkoľvek inej príčiny zdravotného postihnutia, alebo v dôsledku veku a ktorej stav si vyžaduje primeranú pozornosť a prispôbenie služieb, ktoré sú k dispozícii všetkým cestujúcim, jej osobitným potrebám.

III. Druh dopravy

- 3.1. Dopravca prevádzkuje v súlade s týmto prepravným poriadkom pravidelnú prímestskú dopravu, pravidelnú mestskú dopravu v mestách Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš a Ružomberok, osobitnú pravidelnú dopravu a príležitostnú dopravu.

IV. Rozsah poskytovaných dopravných služieb

- 4.1. Dopravca poskytuje cestujúcim verejnú pravidelnú prepravu osôb podľa príslušných cestovných poriadkov z miesta nástupu do miesta výstupu.
- 4.2. Dopravca poskytuje v rámci verejnej pravidelnej dopravy osôb zároveň prepravu príručnej batožiny, cestovnej batožiny a živých spoločenských zvierat prepravovaných spolu s cestujúcim, ktorých prepravu Dopravca v tomto prepravnom poriadku výslovne nezakazuje.
- 4.3. Dopravca poskytuje cestujúcim aj ďalšie služby spojené s prepravou osôb uvedené v tomto prepravnom poriadku, najmä služby súvisiace s:
 - I. právami cestujúcich,
 - II. nárokmi cestujúcich z prípadne spôsobenej škody,
 - III. právami z neuskutočnenej alebo nedokončenej prepravy,
 - IV. osobitnými právami vybranej skupiny cestujúcich
 - V. uplatňovaním práv cestujúcich u Dopravcu.

V. Zmluva o preprave osôb

- 5.1. Zmluva o preprave osôb je uzavretá zaplatením cestovného podľa príslušnej tarify cestujúcim. Potvrdením o uzavretí zmluvy o preprave osôb a dokladom o zaplatení cestovného je cestovný lístok.
- 5.2. Zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu právo, aby ho Dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas v súlade s týmto prepravným poriadkom.
- 5.3. Dopravca je oprávnený v prípade, že povolená kapacita autobusu nedovoľuje prepravu všetkých cestujúcich, pripravených na zastávke na trase autobusovej linky v čase odchodu autobusu, prednostne prijať na prepravu cestujúceho, pre ktorého je podľa prepravného poriadku vyhradené miesto v autobuse, teda zdravotne postihnutú osobu, osobu so zníženou pohyblivosťou a ďalej osoby staršie, tehotné ženy a rodičov s malými deťmi.

VI. Základné povinnosti Dopravcu

- 6.1. Dopravca prevádzkuje prepravu osôb v súlade s udelenými povoleniami, dopravnými licenciami, licenciami ES a uzavretými zmluvami o výkonoch vo verejnom záujme a v súlade so zák. č. 56/2012 a Nar. č. 181/2011.
- 6.2. Dopravca je povinný:
- I. prevádzkovať cestnú dopravu podľa prepravného poriadku,
 - II. označiť každý prevádzkovaný autobus svojim obchodným menom,
 - III. zabezpečiť technickú základňu vybavenú na prevádzku, údržbu, technickú kontrolu, parkovanie a garážovanie autobusov a na starostlivosť o osádky autobusov, o cestujúcich a o náklad v rozsahu poskytovaných dopravných služieb,
 - IV. zabezpečiť, aby v každom prevádzkovanom autobuse bol doklad o udelenom povolení alebo o licencií Spoločenstva podľa zák. č. 56/2012,
 - V. zabezpečiť, aby prevádzkované autobusy parkovali a garážovali v priestoroch technickej základne alebo v priestoroch určených obcou na tento účel,
 - VI. zamestnávať ako vedúceho dopravy len osobu, ktorá má osvedčenie o odbornej spôsobilosti,
 - VII. byť poistený pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkovaním cestnej dopravy a činnosťou osádok autobusov cestujúcim, odosielateľom a príjemcom vecí a tretím osobám.
- 6.3. Dopravca je povinný plniť Prepravnú povinnosť.
- 6.4. Dopravca je povinný zverejniť tarifu na svojom webovom sídle a zabezpečiť, aby sa aspoň základné údaje sprístupnili verejnosti v cestovnom poriadku, a ak je to možné, aj v priestoroch autobusovej stanice a v autobusoch, a aby osádka autobusu a revízori boli schopní informovať cestujúcich o sadzbách a ostatných cenách pred začatím prepravy a počas nej.
- 6.5. Dopravca je povinný zverejniť cestovný poriadok a jeho zmenu v dostatočnom predstihu najneskôr 10 dní pred začiatkom jeho platnosti na svojom webovom sídle, na autobusových staniach a zastávkach, prípadne aj iným vhodným spôsobom.
- 6.6. Dopravca je povinný vydať cestujúcemu cestovný lístok, resp. ho zaevidovať v elektronickom systéme, ak sa na zaplatenie cestovného lístka použilo elektronické médium.
- 6.7. Dopravca je ďalej povinný:
- I. prevádzkovať dopravu prostredníctvom osôb, ktoré sú odborne a zdravotne spôsobilé a majú platné oprávnenie na vedenie daného typu autobusu,
 - II. používať autobusy v predpísanom technickom stave,
 - III. každý autobus určený na prepravu cestujúcich riadne a zreteľne označiť obchodným menom Dopravcu, názvom výstupnej (a v prípade potreby aj nástupnej) stanice (zastávky)
 - IV. zreteľne označiť oprávnené osoby, ktoré majú právo dávať cestujúcim pokyny na zachovanie bezpečnosti a plynulosti dopravy (vodič autobusu, dispečer, revízor),
 - V. starať sa v čo najvyššej možnej miere o bezpečnosť, pohodlie a nerušenú prepravu cestujúcich, príručnej batožiny, cestovnej batožiny a živých spoločenských zvierat v súlade s týmto prepravným poriadkom,
 - VI. v prípade dopravnej nehody sa bezodkladne postarať o bezpečnosť cestujúcich, a zabezpečiť im čo najvyššie pohodlie v súlade s týmto prepravným poriadkom,
 - VII. vytvoriť podmienky pre plynulú a komfortnú prepravu zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou v súlade s týmto prepravným poriadkom,
 - VIII. zabezpečiť prístupnosť prepravného poriadku, tarify, cestovných poriadkov,

- výňatku z tohto prepravného poriadku, týkajúceho sa práv cestujúcich, ako aj ďalších informácií potrebných pre cestujúcich v sídle Dopravcu, na webovom sídle Dopravcu a na obchodných miestach Dopravcu,
- IX. označiť trvalo zriadenú zastávku značkou, názvom zastávky, ktorej autobusy v zastávke zastavujú a zastávkovým cestovným poriadkom (s výnimkou výstupnej konečnej zastávky),
 - X. v súlade s týmto prepravným poriadkom umožniť cestujúcim uplatňovať svoje práva vyplývajúce z meškania spoja, prerušenia cesty alebo nedokončenia cesty.

VII. Práva Dopravcu

- 7.1. Dopravca je oprávnený požadovať od cestujúcich úhradu cestovného lístka za vykonanie prepravy vo výške v súlade s príslušnou tarifou a vo forme podľa tohto prepravného poriadku.
- 7.2. Dopravca je oprávnený prostredníctvom vodiča alebo iného člena osádky autobusu, revízora alebo zamestnanca povereného organizáciou prepravy (ďalej len "dispečer") dávať pokyny a príkazy cestujúcim na účel zaistenia ich bezpečnosti alebo bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ktorí sú povinní ich uposlúchnuť.
- 7.3. Dopravca je oprávnený prostredníctvom vodiča autobusu alebo inej oprávnenej osoby Dopravcu odmietnuť prepravu cestujúceho a vylúčiť cestujúceho z prepravy, ak:
 - I. cestujúci odmietne uhradiť požadované cestovné alebo sa pri kontrole cestovných lístkov nepreukáže platným cestovným lístkom alebo platným zľavovým preukazom,
 - II. správanie cestujúceho vzbudzuje obavu o bezpečnosť, život alebo zdravie vodiča alebo ostatných cestujúcich,
 - III. cestujúci znečisťuje alebo poškodzuje autobus Dopravcu,
 - IV. cestujúci má v úmysle prepraviť batožinu alebo živé spoločenské zvierá, ktorej preprava je podľa tohto prepravného poriadku vylúčená,
 - V. cestujúci v autobuse fajčí alebo konzumuje alkoholické nápoje alebo existuje podozrenie, že cestujúci je pod vplyvom alkoholu alebo návykových alebo psychotropných látok,
 - VI. cestujúci v autobus požíva akékoľvek jedlo alebo nápoje,
 - VII. cestujúci svojim hlasovým prejavom, pískaním, reprodukovaním hudby alebo iných zvukov alebo inými prejavmi pôsobí rušivo na vodiča alebo ostatných cestujúcich,
 - VIII. cestujúci akýmkoľvek iným spôsobom ohrozuje plynulosť alebo bezpečnosť dopravy, najmä vstupovaním do priestoru vodiča, nastupovaním alebo vystupovaním z autobusu mimo určenej zastávky alebo iným nevhodným konaním,
 - IX. cestujúci napriek upozorneniu vodiča alebo inej oprávnenej osoby nerešpektuje akékoľvek ustanovenie tohto prepravného poriadku
 - X. cestujúci má obuté kolieskové korčule alebo lyžiarky
- 7.4. V prípadoch podľa bodu 7.3. je Dopravca oprávnený prerušiť vykonávanú prepravu až do okamihu opustenia autobusu cestujúcim, ktorého konanie oprávňuje Dopravcu odmietnuť prepravu cestujúceho. Cestujúci, ktorý bol v súlade s bodom 7.3. vylúčený z prepravy, nemá nárok na náhradu cestovného za nevykonanú časť prepravy ani na vrátenie zaplateného cestovného.
- 7.5. Pri vylúčení osoby z prepravy treba mať na zreteli ohrozenie jej zdravia alebo bezpečnosti. Vylúčiť z prepravy osobu mladšiu ako 15 rokov mimo obvodu obce je neprípustné.
- 7.6. Dopravca je oprávnený odmietnuť prepravu cestujúceho, čakajúceho na prepravu na zastávke, aj v prípade, že povolená kapacita autobusu je už naplnená.
- 7.7. Dopravca je oprávnený prostredníctvom poverených osôb, ktoré svoje poverenie preukazujú preukazom alebo odznakom s označením Dopravcu – revízorov, kedykoľvek počas výkonu prepravy skontrolovať úhradu cestovného cestujúcim. V prípade, že cestujúci neuhradil cestovné zakúpením cestovného lístka v súlade s týmto prepravným poriadkom, resp. sa

nepreukázal platným cestovným lístkom alebo platným dokladom kontrole cestovných lístkov, má Dopravca právo požadovať od Cestujúceho uhradenie cestovného podľa príslušnej tarify.

- 7.8. Pri nedostatku miesta vo vozidle, dopravca je oprávnený prednostne prijať cestujúcich, ktorí preukážu vážne dôvody pre prednostné prijatie na prepravu, alebo ktorí cestujú do vzdialenejších zastávok, alebo miest, do ktorých nie je spojenie iným verejným hromadným dopravným prostriedkom.

VIII. Základné práva a povinnosti cestujúceho

- 8.1. Cestujúci, ktorý splní podmienky stanovené prepravným poriadkom a tarifou, má právo, aby ho dopravca bezpečne, riadne a včas podľa cestovného poriadku prepravil do cieľovej zastávky. Osoba mladšia ako 6 rokov nie je oprávnená cestovať bez sprievodu osoby staršej ako 10 rokov.
- 8.2. Cestujúci má právo na prepravu príručnej batožiny, a ak to umožňujú prepravné podmienky, aj cestovnej batožiny a živých spoločenských zvierat prepravovaných spolu s cestujúcim podľa tohto prepravného poriadku.
- 8.3. Cestujúci má právo na informácie o podmienkach prepravy, ktoré mu je povinný poskytnúť vodič autobusu alebo iný oprávnený zamestnanec Dopravcu.
- 8.4. Ak nie je ďalej ustanovené inak, platí, že ak sa niektorý spoj zruší alebo ak sa preprava na ňom preruší alebo zastaví, cestujúci s platným cestovným lístkom má prednostné právo na náhradnú prepravu do zastávky, po ktorú zaplatil cestovné, iným spojom tej istej autobusovej linky alebo iným spojom inej autobusovej linky Dopravcu. Ak to nie je možné v ten istý deň, cestujúci má právo na bezplatnú prepravu späť do východiskovej zastávky a na vrátenie cestovného.
- 8.5. Cestujúci je povinný:
- a) mať platný cestovný lístok pri nastupovaní do autobusu, ak ho vydala výdajňa cestovných lístkov mimo autobusu alebo ak ide o cestovný lístok vo forme aktivovaného elektronického média,
 - b) kúpiť si cestovný lístok bezprostredne po nastúpení do autobusu, ak cestovný lístok vydáva vodič alebo iný člen osádky autobusu,
 - c) označiť si cestovný lístok v označovacom zariadení autobusu bezprostredne po nastúpení do autobusu, ak ide o cestovný lístok, ktorého platnosť sa začína až jeho označením.
 - d) mať cestovný lístok pri sebe po celý čas prepravy a bezprostredne pri vystupovaní z autobusu a na výzvu sa ním preukázať osádke autobusu, revízorovi alebo osobe poverenej výkonom odborného dozoru.
- 8.6. Cestujúci musí zaplatiť v prípade nefunkčnosti čítacieho zariadenia alebo čipovej karty cestovné za precestovaný úsek v hotovosti bez nároku na zľavu, ktorú by mal pri platbe z ČK
- 8.7. Cestujúci je povinný dodržiavať ustanovenia tohto prepravného poriadku, tarify a pokyny oprávnených zamestnancov Dopravcu. Cestujúci je povinný riadiť sa pokynmi Dopravcu, zverejnenými vo forme nápisov alebo piktogramov v a na autobuse (pokyny k nástupu a výstupu, držaniu sa a pod.).
- 8.8. Cestujúci je povinný správať sa tak, aby svojim konaním neohrozoval bezpečnosť ani plynulosť prepravy a bezpečnosť, život a zdravie vodiča a ostatných cestujúcich, nepoškodzoval autobus a priestor autobusovej stanice, zastávky či prístrešku pri čakaní na autobus.
- 8.9. Cestujúci je povinný udržiavať čistotu a poriadok v autobuse aj v priestore autobusovej stanice, zastávky či prístrešku.
- 8.10. Cestujúci je oprávnený nastupovať a vystupovať len tými dverami, ktoré sú určené na nastupovanie alebo vystupovanie. Vo dverách autobusu, ktoré možno použiť na nastupovanie i vystupovanie, vystupujúci cestujúci majú prednosť.
- 8.11. V autobuse, na autobusovej zastávke a prístrešku platí prísny zákaz fajčiť.
- 8.12. Cestujúci je povinný držať sa počas jazdy držiadiel alebo inej časti interiéru autobusu k tomu slúžiacemu, pokiaľ nemá v autobuse miesto na sedenie, a to takým spôsobom, aby počas jazdy v prípade náhle zmeny rýchlosti alebo smeru jazdy autobusu bolo v maximálnej možnej miere

zabránené úrazu, a to aj v prípade ak používa mobilné alebo iné zariadenie pripojené na poskytované Wifi. Za zranenia vzniknuté nedodržaním tohto prepravného poriadku, dopravca nezodpovedá. Ak je autobus vybavený sedadlami s bezpečnostnými pásmi, cestujúci je povinný použiť ich v súlade s platnými predpismi.

8.13. V prípade, že Cestujúci svojim konaním spôsobí škodu na majetku Dopravcu, je povinný Dopravcovi túto škodu nahradiť v súlade s ust. §420 a nasl. zák. č. 40/1964 Zb., Občianskeho zákonníka. V prípade spôsobenia škody Dopravcovi, je Cestujúci povinný preukázať sa na výzvu oprávneného pracovníka Dopravcu preukazom totožnosti a umožniť Dopravcovi zaznamenať si jeho osobné údaje pre účely uplatňovania náhrady škody zo strany Dopravcu.

8.14. Počas prepravy v autobuse Dopravcu je zakázané:

- I. rušiť vodiča a komunikovať s ním pri výkone dopravy,
- II. zdržiavať sa na mieste, kde bráni vodičovi vo výhľade z autobusu,
- III. vstupovať do priestoru autobusu vyhradeného pre vodiča,
- IV. fajčiť v autobuse, konzumovať v autobuse akékoľvek potraviny a nápoje,
- V. prepravovať v autobuse veci v rozpore s týmto prepravným poriadkom,
- VI. reprodukovat hudbu, vydávať zvuky, písať alebo hrať na hudobnom nástroji alebo sa správať akokoľvek hlučne,
- VII. nastupovať a vystupovať mimo vyznačené zastávky,
- VIII. vykladať nohy na madlá a držadlá slúžiace ako opora pri jazde a vystupovaní ako aj na sedadlá a operadlá sedadiel a tým ohrozovať bezpečnosť svoju, či iných cestujúcich resp. znečisťovať vozidlo.
- IX. odkladať batožinu na sedadlá
- X. otvárať okná alebo dvere vozidla počas jazdy a vyhadzovať z nich odpadky alebo iné predmety

IX. Osobitné práva a povinnosti vybranej skupiny cestujúcich

- 9.1. Cestujúci so zdravotným postihnutím a cestujúci so zníženou pohyblivosťou majú právo na vyhradené miesto v autobuse Dopravcu. Dopravca je povinný v každom vozidle vyhradiť a zreteľne označiť dve miesta na sedenie, vrátane miesta pre vodiaceho psa. Ak pre tieto osoby je treba ďalšie miesto na sedenie, je vodič oprávnený požiadať cestujúceho ktorému osobitné práva neprislúchajú, aby uvoľnil aj iné miesto na sedenie
- 9.2. Zdravotne postihnuté osoby, ktoré na pomoc používajú vodiaceho psa, majú právo na prepravu spolu s vodiacim psom, označeným pre tento účel postrojom bielej farby s červeným krížom alebo bezpečnostnými oranžovými pruhmi. Vodiaci pes sa prepravuje bezodplatne. Nevidiaceho cestujúceho môže sprevádzať aj dieťa po dovŕšení 10. rokov.
- 9.3. Ak nie je ďalej uvedené inak, Dopravca nie je oprávnený odmietnuť, vydať alebo inak poskytnúť cestovný lístok, alebo nastúpiť osobe z dôvodu akéhokoľvek zdravotného postihnutia alebo zníženej pohyblivosti a nie je oprávnený požadovať za cestovné lístky zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou dodatočné príplatky.
- 9.4. Dopravca môže odmietnuť vydať alebo inak poskytnúť cestovný lístok, alebo nastúpiť osobe z dôvodu zdravotného postihnutia alebo zníženej pohyblivosti:
 - I. aby splnil príslušné bezpečnostné požiadavky ustanovené medzinárodným právom, právom Únie alebo vnútroštátnym právom alebo aby splnili zdravotné a bezpečnostné požiadavky ustanovené príslušnými orgánmi;
 - II. ak konštrukcia autobusu alebo infraštruktúra vrátane vybavenia autobusových zastávok a staníc fyzicky znemožňujú nástup, výstup alebo prepravu zdravotne postihnutej osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou bezpečným alebo z hľadiska prevádzky uskutočniteľným spôsobom.
- 9.5. Ak Dopravca odmietne vydať alebo inak poskytnúť cestovný lístok, alebo nastúpiť osobe z dôvodu zdravotného postihnutia alebo zníženej pohyblivosti na základe dôvodov uvedených v bode 9.4., táto osoba môže požiadať, aby ju sprevádzala iná osoba, ktorú si sama zvolí a ktorá je schopná

poskytnúť pomoc, ktorú zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou vyžaduje, aby sa prestali uplatňovať dôvody uvedené v bode 9.4.. Takáto sprevádzajúca osoba sa prepravuje bezplatne a podľa možností sa usadí vedľa zdravotne postihnutej osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou.

- 9.6. Ak Dopravca uplatňuje bod 9.4., bezodkladne informuje zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou o dôvodoch jeho uplatnenia a na základe jej žiadosti písomne informuje dotknutú osobu do piatich pracovných dní odo dňa požiadania.
- 9.7. Dopravca a správcovia autobusových staníc zodpovedajú za stratu alebo poškodenie invalidných vozíkov, iného vybavenia na zabezpečenie pohyblivosti alebo asistenčných zariadení. Škodu za stratu alebo poškodenie nahradí Dopravca alebo správca autobusovej stanice zodpovedný za danú stratu alebo poškodenie.
- 9.8. V prípade potreby Dopravca vynaloží maximálne úsilie na rýchle poskytnutie dočasnej náhradnej pomôcky alebo zariadenia. Technické a funkčné vlastnosti invalidných vozíkov, iného vybavenia na zabezpečenie pohyblivosti alebo asistenčných zariadení sú podľa možností podobné tým, ktoré sa stratili alebo poškodili.
- 9.9. Držiteľa preukazu ŤZP-S môže sprevádzať len dospelá osoba po dovŕšení 18. rokov
- 9.10. Ak pri označníku zastávky stojí zrakovo postihnutá osoba s bielou palicou alebo s vodiacim psom, dopravca je povinný pri označníku zastávky znova zastaviť každé ďalšie vozidlo stojace súčasne v zastávke. Ak pri označníku zastávky je osoba na invalidnom vozíku, dopravca je povinný pri označníku zastávky znova zastaviť každé ďalšie vozidlo stojace súčasne v zastávke, ktoré je vybavené pohyblivou rampou slúžiacou na nástup a výstup cestujúcich na invalidnom vozíku; toto ustanovenie sa nevzťahuje na konečné zastávky.
- 9.11. Tehotné ženy, osoby s malým dieťaťom na rukách a staré osoby majú právo na miesto na sedenie. Pri nástupe týchto osôb, cestujúci v ich blízkosti, je povinný uvoľniť svoje miesto.
- 9.12. Cestujúci môže vziať so sebou do vozidla ako príručnú batožinu detský kočík alebo invalidný vozík, pokiaľ to vybavenie a obsadenie vozidla dovoľuje. Invalidný vozík musí byť vybavený účinnou brzdou, znemožňujúcou jeho samovoľný pohyb. Pri nástupe do vozidla má cestujúci s detským kočíkom s dieťaťom prednosť pred cestujúcim s detským kočíkom bez dieťaťa.
- 9.13. Cestujúci s detským kočíkom alebo invalidným vozíkom môže nastúpiť do vozidla alebo vystúpiť z vozidla len s vedomím vodiča, tými dverami vozidla, ktoré sú pre tento nástup a výstup určené (označené piktogramom). Cestujúci je povinný detský kočík alebo invalidný vozík umiestniť na miesto určené na jeho prepravu označené piktogramom. Vo vozidle sa smie súčasne prepravovať len jeden detský kočík alebo invalidný vozík. Vodič môže výnimočne povoliť prepravu ďalších detských kočíkov, pokiaľ to prepravné podmienky dovoľujú. Cestujúci na invalidnom vozíku je povinný vozík zabrzdiť a zabezpečiť ho proti samovoľnému pohybu počas celej prepravy.
- 9.14. Cestujúci s detským kočíkom, s invalidným vozíkom a cestujúci s obmedzenou pohybovou schopnosťou (ktorý potrebuje na výstup dlhší čas), je povinný pred vystúpením upozorniť vodiča na predĺženie času výstupu stlačením príslušného tlačidla signalizačného zariadenia vozidla.
- 9.15. Cestujúcemu, ktorý pred nastúpením do autobusu oznámi vodičovi, že má obmedzenú pohybovú schopnosť, umožní vodič prednostné a bezpečné nastúpenie a vystúpenie.
- 9.16. Naloženie a vyloženie detského kočíka si cestujúci zabezpečuje sám.
- 9.17. Ak to obsadenie vozidla umožňuje, cestujúci nachádzajúci sa na mieste určenom na prepravu detského kočíka alebo invalidného vozíka, je povinný pri nástupe cestujúceho s detským kočíkom alebo s invalidným vozíkom toto miesto uvoľniť.
- 9.18. Vodič autobusu je povinný použiť pohyblivú rampu umožňujúcu bezbariérový nástup a výstup prepravovaných zdravotne postihnutých osôb, ak je ňou vozidlo vybavené. Vodič je povinný zabezpečiť nástup a výstup cestujúceho na invalidnom vozíku po ručne ovládanej pohyblivej rampe vozidla. Za naloženie, ako aj vyloženie cestujúceho na invalidnom vozíku zodpovedá jeho sprievodca, ktorý nástup a výstup cestujúceho na invalidnom vozíku oznámi vodičovi.

X. Predaj cestovných lístkov, kontrola cestovných lístkov

- 10.1. Cestovný lístok je potvrdením o uzatvorení zmluvy o preprave osôb a o zaplatení cestovného. Cestovný lístok v papierovej podobe obsahuje obchodné meno dopravcu, jeho identifikačné číslo a daňové identifikačné číslo, druh cestovného lístka, čas jeho platnosti, prevádzkový rozsah a sumu zaplateného cestovného.
- 10.2. Cestovné lístky sú jednorazové a časové. Jednorazový cestovný lístok oprávňuje cestujúceho na jednu prepravu do zastávky, po ktorú zaplatil cestovné.
- 10.3. Cestovné lístky na jednotlivú cestu vydáva Dopravca za obyčajné a osobitné cestovné.
- 10.4. Skupiny cestujúcich, ktoré sú oprávnené cestovať za osobitné cestovné, bližšie určuje tarifa. Cestujúci je povinný preukázať nárok na osobitné cestovné spôsobom určeným v príslušnej tarife.
- 10.5. Cestovný lístok môže byť zakúpený aj elektronicky, formou odrátania ceny lístka z vydanej čipovej karty, ktorú cestujúcim vydáva Dopravca. Typy cestovných lístkov a výšku cestovného určuje tarifa.
- 10.6. Jednorazový cestovný lístok oprávňuje cestujúceho na prepravu na jednej ceste z nástupnej do výstupnej zastávky. Časový cestovný lístok oprávňuje cestujúceho vo vyznačenom časovom období platnosti cestovného lístka na opakované prepravy všetkými spojmi jednej autobusovej linky; v mestskom dopravnom systéme alebo v integrovanom dopravnom systéme aj viacerými alebo všetkými linkami dopravného systému.
- 10.7. Jednorazový cestovný lístok, vydaný bez uvedenia mena, je po nastúpení do autobusu neprenosný. Cestujúci nie je oprávnený po nastúpení do autobusu odovzdať tento cestovný lístok inej osobe. Ak bol cestovný lístok vydaný na meno, môže tento použiť iná osoba len s výslovným súhlasom Dopravcu alebo oprávneného zamestnanca Dopravcu.
- 10.8. Dopravca je oprávnený neuznať platnosť poškodeného cestovného lístka a platnosť poškodenej vydanej čipovej karty, ak údaje na lístku / čipovej karte nie sú dobre čitateľné.
- 10.9. Cestovný lístok za osobitné cestovné sa považuje za platný len v spojení s platným preukazom určeným na preukázanie nároku na osobitné cestovné. Právo na osobitné cestovné preukazuje cestujúci vodičovi určeným preukazom. V prípade pochybností o vzniku nároku na osobitné cestovné je Dopravca, alebo oprávnený zamestnanec Dopravcu, oprávnený požadovať od Cestujúceho ďalšie doklady na preukázanie nároku na zľavu.
- 10.10. Cestujúci je povinný presvedčiť sa pri preberaní cestovného lístka, či mu bol vydaný podľa jeho údajov, najmä či zaplatené cestovné zodpovedá cene vyznačenej na cestovnom lístku; na neskoršiu reklamáciu Cestujúceho Dopravca neprihliada.
- 10.11. Cestujúci je sám zodpovedný za stratu alebo poškodenie cestovného lístka, Dopravca neposkytuje náhradu za stratené alebo poškodené cestovné lístky, ktoré sú nepoužiteľné.
- 10.12. Kontrolu úhrady cestovného má právo vykonávať oprávnený zamestnanec Dopravcu - vodič autobusu alebo iná oprávnená osoba – revízor, ktorý sa preukazuje identifikačným preukazom alebo odznakom.
- 10.13. Cestujúci je povinný na vyzvanie oprávneného pracovníka Dopravcu, alebo aj inej oprávnenej osoby (osoby poverené vykonávaním odborného dozoru) kedykoľvek počas prepravy a pri vystupovaní z autobusu, preukázať sa platným cestovným lístkom a určeným preukazom pri overení nároku na osobitné cestovné, v prípade potreby ich poskytnúť dopravcovi na výmenu za náhradný cestovný lístok.
- 10.14. Cestujúci, ktorý sa na vyzvanie podľa odseku 10.13. oprávneného pracovníka Dopravcu nepreukáže platným cestovným lístkom alebo nepreukáže nárok na osobitné cestovné, je povinný zaplatiť dopravcovi základné cestovné z východiskovej zastávky kontrolovaného spoja do cieľovej zastávky a sankčnú úhradu za cestovanie bez platného cestovného lístka určenej v tarife.
- 10.15. Ak cestujúci nezaplatí požadované cestovné a sankčnú úhradu oprávnenému zamestnancovi Dopravcu priamo v autobuse, cestujúci je povinný oprávnenému zamestnancovi Dopravcu oznámiť a preukázať svoje osobné údaje, potrebné na vymáhanie cestovného a úhrady. Dokladom na preukázanie osobných údajov je výlučne preukaz totožnosti, pas alebo preukaz povolenia k pobytu cudzinca. Ak sa cestujúci nemôže alebo nechce preukázať svoje osobné údaje, je povinný strpieť potrebné úkony spojené s privolaním polície a zistením jeho totožnosti.

- 10.16. Dopravca je oprávnený požadovať od cestujúceho tieto osobné údaje, potrebné na vymáhanie cestovného a sankčnej úhrady za cestovanie bez platného cestovného lístka: meno a priezvisko, dátum narodenia, adresa trvalého bydliska, číslo preukazu totožnosti, cestovného pasu, prípadne iného dokladu totožnosti, v prípade nepľnoletého cestujúceho aj osobné údaje v danom rozsahu zákonného zástupcu cestujúceho.
- 10.17. Ak Cestujúci nepreukáže nárok na osobitné cestovné, ale vyhlási, že určený preukaz vlastní, túto skutočnosť do pätnástich pracovných dní preukáže na mieste určenom Dopravcom.
- 10.18. Oprávnená osoba môže urobiť zvukové záznamy svojej verbálnej komunikácie s cestujúcim pre účely ochrany práv a právom chránených záujmov oprávnenej osoby pri overovaní oprávnenosti podnetov a sťažností zo strany cestujúcej verejnosti, pokiaľ na ich použitie cestujúcich vopred upozorní.
- 10.19. Ak cestujúci vykonáva úhradu cestovného hotovosťou vo vozidle, je potrebné, aby k plynulému odbaveniu prispieval včas pripravením vhodných platidiel. Za vhodné platidlo sa nepovažujú bankovky svojou hodnotou prevyšujúce 20 násobne cenu cestovného lístka a mince v počte 20 a viac kusov, v takom prípade je vodič oprávnený odmietnuť prepravu cestujúceho.

XI. Preprava batožiny

- 11.1. Cestujúci má právo na prepravu príručnej batožiny a v prípade, že to umožňujú kapacitné a prevádzkové podmienky, aj na prepravu cestovnej batožiny a živých spoločenských zvierat.
- 11.2. Príručnú batožinu prepravuje Dopravca spoločne s cestujúcim a na jeho zodpovednosť, ktorý je oprávnený prepravovať v autobuse najviac 2 kusy príručnej batožiny, ak vodič neurčí inak. Vzhľadom na to, že príručná batožina je po celú dobu prepravy prepravovaná spolu s cestujúcim, Dopravca nezodpovedá za jej stratu, poškodenie alebo odcudzenie, ibaže by poškodenie bolo spôsobené okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke.
- 11.3. Príručnou batožinou je:
 - I. vec, ktorú možno ľahko, rýchle a bezpečne naložiť a umiestniť v autobuse, ak neohrozuje bezpečnosť a zdravie ostatných cestujúcich, a plynulosť prepravy,
 - II. detský kočík, ak je možné ho z kapacitných dôvodov ako príručnú batožinu prepravovať; ak to z kapacitných dôvodov nie je možné, prepravuje sa detský kočík ako cestovná batožina,
 - III. živé spoločenské zvieratá prepravované spolu s cestujúcim podľa podmienok uvedených v tomto článku,
 - IV. ak to kapacitné dôvody dovoľujú, jeden pár lyží; ak to z kapacitných dôvodov nie je možné, prepravujú sa tieto veci ako cestovná batožina.
- 11.4. Detský kočík je možné prepravovať len s vedomím vodiča. Prepravu viacerých detských kočíkov posúdi vodič autobusu.
- 11.5. Príručná batožina sa prepravuje na mieste k tomu určenom tak, aby neohrozovala ani neobmedzovala vodiča ani ostatných cestujúcich.
- 11.6. Výška úhrady za prepravu príručnej batožiny je určená v tarife. Dopravca je povinný vydať cestujúcemu doklad o zaplatení úhrady za prepravu príručnej batožiny.
- 11.7. Cestovná batožina sa prepravuje oddelene od cestujúceho. Cestovná batožina je všetko, čo nie je príručnou batožinou a zároveň nie je vylúčené z prepravy. Za oddelenú prepravu sa považuje preprava batožín uložených na mieste určenom Dopravcom mimo priestoru autobusu, určeného na prepravu cestujúcich alebo v tomto priestore, ale na takom mieste, že cestujúci nemá možnosť na svoju batožinu dohliadať.
- 11.8. Ako batožinu môže cestujúci vziať so sebou drobné živé spoločenské zvieratá prepravované spolu s cestujúcim, pokiaľ tomu nebránia osobitné predpisy, ak ich preprava nespôsobuje nepohodlie ostatných cestujúcich, neohrozuje ich zdravie alebo bezpečnosť a nemá vplyv na bezpečnosť a plynulosť prepravy. Živé spoločenské zvieratá sa môžu prepravovať zásadne len v uzavretých

- klietkach, košoch alebo iných vhodných schránkach s nepriepustným dnom. Pre prepravu schránok so živými spoločenskými zvieratami platia ustanovenia o preprave batožín.
- 11.9. Bez schránky je možné prepravovať psa, ktorý má bezpečný náhubok a drží sa na krátkej vôdzke. V jednom autobuse sa smie prepravovať najviac jeden pes bez schránky. V čase dopravnej špičky alebo v prípade zaplnenia miest na sedenie môže byť preprava psa bez schránky odmietnutá. Ustanovenie tohto odseku s výnimkou prvej vety sa nevzťahuje na psov sprevádzajúcich zdravotne postihnuté osoby.
- 11.10. Vodič autobusu určí, či sa batožina prepraví ako príručná batožina alebo ako cestovná batožina, mimo priestoru pre cestujúcich. Ak vodič určí ako miesto prepravy batožiny batožinový priestor, je cestujúci povinný upozorniť na osobitnú povahu batožiny, najmä na jej obsah a hodnotu, a ak vyžaduje, aby sa s ňou určitým spôsobom zaobchádzalo alebo aby sa ukladala v určitej polohe. Cestujúci nie je oprávnený prepravovať v cestovnej batožine peniaze, šperky a iné cennosti v hodnote vyššej ako 50 Eur.
- 11.11. Každú cestovnú batožinu vodič označí batožinovým lístkom. Ukladať a vyberať batožinu z batožinového priestoru môže len vodič, v prípade potreby s pomocou cestujúceho. Cestujúci je povinný pred vybratím batožiny z batožinového priestoru predložiť vodičovi platný batožinový lístok. Vodič je oprávnený vydať cestujúcemu batožinu iba na základe predloženého platného batožinového lístku. Po vydaní batožiny vodič batožinový lístok znehodnotí.
- 11.12. Za prepravu batožiny je Cestujúci povinný zaplatiť dovozné vo výške určenej tarifou. Dopravca je povinný vydať Cestujúcemu doklad o zaplatení dovozného, ktorým je v prípade cestovnej batožiny batožinový lístok.
- 11.13. Ak existuje podozrenie, že batožina nespĺňa podmienky stanovené týmto prepravným poriadkom alebo tarifou, je vodič autobusu oprávnený presvedčiť sa v prítomnosti Cestujúceho o obsahu batožiny. Ak Cestujúci odmietne preskúmanie batožiny alebo ak sa pri jej preskúmaní zistí, že je z prepravy vylúčená, cestujúci je povinný vylúčené veci z autobusu odstrániť. Ak cestujúci neposlúchne pokyn vodiča na odstránenie vecí, odstránenie batožiny zabezpečí vodič. V takomto prípade môže vodič vylúčiť z ďalšej cesty bez nároku na vrátenie zaplateného cestovného a dovozného.
- 11.14. Dopravca zodpovedá za škodu, ktorá vznikla na cestovnej batožine prepravovanej oddelene od cestujúceho v čase od jej prevzatia do jej vydania po skončení prepravy cestujúceho. Ak bola škoda spôsobená cestujúcim, vadnosťou batožiny, jej obalu alebo balenia, osobitnou povahou batožiny alebo okolnosťou, ktorú dopravca nemohol odvrátiť, alebo preto, že cestujúci neupozornil vodiča na potrebu osobitného nakladania s batožinou, dopravca za škodu nezodpovedá. Rovnako dopravca nezodpovedá za škodu, ktorá vznikla na opustenej batožine.
- 11.15. Pri strate alebo zničení cestovnej batožiny prepravovanej oddelene od cestujúceho je dopravca povinný nahradiť cenu, ktorú mala stratená alebo zničená batožina v čase, keď bola prevzatá na prepravu za základné dovozné, najviac však do výšky 300,- EUR za jeden kus batožiny. Okrem toho je povinný znášať dovozné, ktoré cestujúci zaplatil za stratenú alebo zničenú cestovnú batožinu.
- 11.16. Z prepravy sú vylúčené:
- I. nebezpečné veci,
 - II. veci, preprava ktorých je zakázaná právnymi predpismi,
 - III. zbrane, s výnimkou strelných zbraní príslušníkov ozbrojených síl a polície,
 - IV. veci, ktoré môžu ohroziť bezpečnosť alebo plynulosť prepravy alebo poškodiť, či znečistiť ostatných cestujúcich alebo autobus,
 - V. veci, ktoré svojím zápachom, odpudzujúcim vzhľadom alebo z iného dôvodu by mohli byť cestujúcim na ťarchu
- 11.17. za batožinu sa považuje predmet, ktorého rozmer je väčší ako 30x40x60 cm alebo predmet dlhší ako 150cm pri priemere väčšom ako 15cm. Ak ide o predmet tvaru dosky, rozmer ktorého je väčší ako 100x80cm. Predmet s váhou presahujúcou viac ako 25kg. Spôsob akým sa posudzuje rozmer a hmotnosť batožiny je odhadom, pričom rozhodujúce je posúdenie vodičom. Na detské kočíky sa toto ustanovenie nevzťahuje.

11.18. vo vozidle sa môžu prepravovať bicykle ako príručná batožina, ale len v čase znížených prepravných nárokov, vždy s vedomím a posúdením vodiča. V inom prípade je možné bicykel prepravovať oddelene ako cestovnú batožinu, kedy je potrebné zabezpečiť a vykonať úkony, ktoré zabránia poškodeniu batožinového priestoru a samotného bicykla, to znamená sklopené pedále, riadidlá a pod.. Na základe prepravných nárokov a posúdenia vodičom s ohľadom na vnútorný priestor vozidla, možno prepravu bicykla odmietnuť.

XII. Dopravné nehody a iné mimoriadne udalosti počas prepravy

12.1. Mimoriadnymi udalosťami počas prepravy sú najmä:

- I. dopravná nehoda autobusu,
- II. požiar v autobuse,
- III. úraz alebo náhle ochorenie, pri ktorom je ohrozený život alebo zdravie cestujúceho, pracovníka Dopravcu alebo iných osôb,
- IV. nepredpokladané prerušenie dopravy, ktoré trvá dlhšie než 30 minút.
- V. stav zapríčinený dopravnou nehodou, haváriou, živelnou pohromou, katastrofou, teroristickým útokom, únosom dopravného prostriedku, lúpežným prepadnutím, úraz alebo náhle ochorenie, pri ktorom je ohrozený život alebo zdravie cestujúceho, usmrtenie účastníka udalostí, štrajk.

12.2. Ak cestujúci zistí, že je ohrozená bezpečnosť, život a zdravie cestujúcich, alebo sám utrpel úraz počas prepravy, či inú jemu spôsobenú škodu, je povinný to neodkladne oznámiť vodičovi.

12.3. Pri mimoriadnej udalosti je vodič povinný zastaviť autobus a vykonať opatrenia, aby nebola ohrozená bezpečnosť dopravy na mieste mimoriadnej udalosti.

12.4. Vodič je povinný nahlásiť mimoriadnu udalosť bezodkladne Dopravcovi podľa interných predpisov a poskytnúť nevyhnutnú pomoc cestujúcim, postarať sa o ich bezpečnosť, v prípade potreby zabezpečiť príjazd záchranej zdravotnej služby a zotrvať na mieste do príchodu dopravného dispečera alebo iného oprávneného zástupcu Dopravcu.

12.5. Ak pri mimoriadnej udalosti došlo k úrazu, zraneniu, poškodeniu zdravia alebo usmrteniu osôb, k škode na autobuse alebo vybavení autobusu, resp. na inom majetku Dopravcu alebo Cestujúcich, je dotknutá osoba povinná poskytnúť Dopravcovi všetky údaje potrebné na riadne prešetrenie mimoriadnej udalosti.

12.6. Poškodený Cestujúci je povinný o vzniku a odhadovanej výške škody bezodkladne informovať vodiča autobusu a oznámiť mu údaje potrebné na prešetrenie vzniku škody, vrátane rozsahu škody a identifikačných údajov cestujúceho.

12.7. Dopravca zabezpečí náhradnú dopravu do cieľovej zastávky iným autobusom bezodplatne.

12.8. Cestujúci, ktorí utrpeli v dôsledku osobitnej povahy dopravy zranenie, majú nárok na náhradu spôsobenej škody na zdraví v súlade s ust. 427 a nasl. Občianskeho zákonníka a zák. č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „zák. č. 437/2004“).

12.9. Pozostalí po zomrelých Cestujúcich, ktorých smrť bola spôsobená osobitnou povahou prevádzky dopravy, majú v súlade s príslušnými aplikovateľnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka právo na náhradu ujmy v prípade smrti, vrátane náhrady primeraných výdavkov na pohreb.

12.10. Cestujúci, ktorým v dôsledku osobitnej povahy dopravy vznikla škoda na prepravovanej príručnej batožine, majú nárok na jej náhradu v súlade s ust. § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka. Ak cestujúcim vznikla škoda na prepravovanej cestovnej batožine, majú nárok na náhradu škody podľa bodov 11.14. – 11.15. tohto prepravného poriadku.

12.11. Výška náhrady škody sa vypočíta v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a zák. č. 437/2004.

12.12. V prípade nehody v dôsledku prevádzky autobusu Dopravca zabezpečí primeranú a náležitú pomoc v súvislosti s okamžitými praktickými potrebami cestujúcich po nehode. Takáto pomoc zahŕňa v prípade potreby ubytovanie, jedlo, oblečenie, dopravu a uľahčenie prvej pomoci. Poskytnutie akejkoľvek pomoci sa nepovažuje za uznanie zodpovednosti.

XIII. Uplatňovanie práv, reklamácie

- 13.1. Cestujúci uplatňuje u Dopravcu práva a nároky vyplývajúce z tohto prepravného poriadku bez zbytočného odkladu; ak sa práva neuplatnili najneskôr do troch mesiacov odo dňa, kedy mal uplatňovaný nárok vzniknúť, zaniknú. To neplatí v prípade nárokov na náhradu škody na batožine cestujúcich, ktoré môže cestujúci uplatniť u Dopravcu najneskôr do šiestich mesiacov od vzniku škody a v prípade nárokov na náhradu škody na zdraví, ktoré môže cestujúci uplatniť priamo na súde v premlčacej dobe podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka.
- 13.2. Cestujúci je povinný uplatniť svoje práva a nároky písomnou reklamáciou, v ktorej presne a jasne vymedzí, ktoré jeho práva boli akým spôsobom dotknuté a akú kompenzáciu požaduje a zároveň vznik svojich nárokov primerane odôvodní. Cestujúci je oprávnený doručiť Dopravcovi reklamáciu poštou na adresu jeho sídla alebo osobne na obchodné miesto Dopravcu. Ak sa reklamácia týka služieb vodiča autobusu pri vykonávaní prepravy, je cestujúci oprávnený podať reklamáciu aj priamo u dotknutého vodiča. Ak si cestujúci zakúpil cestovný lístok prostredníctvom sprostredkovateľa, je oprávnený podať reklamáciu aj v mieste sídla sprostredkovateľa, u ktorého si cestovný lístok zakúpil.
- 13.3. Ak cestujúci podáva reklamáciu ústnou formou, spíše oprávnený zamestnanec Dopravcu o podaní reklamácie zápisnicu, ktorú je reklamujúci cestujúci povinný podpísať.
- 13.4. Ak reklamácia nemá náležitosti uvedené v bode 13.2., Dopravca vyzve reklamujúceho cestujúceho na jej doplnenie v lehote nie kratšej ako 7 pracovných dní. Ak reklamujúci cestujúci v určenej lehote reklamáciu doplní, platí, že bola podaná včas. Ak cestujúci reklamáciu v určenej lehote nedoplní a z podanej reklamácie nevyplýva dôvod na uznanie nárokov reklamujúceho, Dopravca reklamáciu odmietne.
- 13.5. Dopravca je povinný najneskôr do 1 mesiaca od prijatia reklamácie informovať reklamujúceho cestujúceho o tom, či je reklamácia opodstatnená, odmietnutá alebo sa stále vybavuje. Oznámenie o konečnom vybavení reklamácie musí Dopravca doručiť reklamujúcemu cestujúcemu najneskôr do 3 mesiacov od prijatia reklamácie.
- 13.6. Škodu, vzniknutú cestujúcemu pri pravidelnej preprave osôb tým, že preprava nebola vykonaná včas (meškanie zavinené Dopravcom dlhšie ako 60 minút), resp. tým, že sa neuskutočnila, je Dopravca pri splnení podmienok uvedených v ods. 1 až 5 tohto článku povinný nahradiť, najviac však do výšky cestovného zaplateného Dopravcovi (§763, ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka).
- 13.7. Dopravca vráti zaplatené cestovné, alebo jeho časť za nevyužitý lístok pre jednotlivú jazdu v prípade prerušenia spoja z prevádzkových dôvodov a v prípade meškania spoja zavineného Dopravcom dlhšie ako 60 minút.
- 13.8. Ak sa za vrátený cestovný lístok zasiela poštou, Dopravca má právo zraziť si náklady na poštovné. Pri nevyužití alebo len čiastočnom využití cestovného lístka z viny Dopravcu sa storno poplatok a náklady na poštovné cestujúcim neučtujú.
- 13.9. Ustanovenia v bode 13.6., 13.7./ čl. 13 platia aj pre dovozné za batožinu, psa a živé spoločenské zvieratá.

XIV. Straty a nálezy

- 14.1 Ak vodič našiel vo vozidle po odchode všetkých cestujúcich nález (opustenú batožinu), ktorý je možné považovať za stratený alebo zabudnutý, alebo ak cestujúci odovzdal nález vodičovi, ktorý našiel vo vozidle, vodič je povinný nález prevziať. Potravinu nepatrnej hodnoty nepokladá dopravca za nález, ale za odpad.
- 14.2 Ak sa cestujúci, ktorý nález stratil alebo zabudol vo vozidle, prihlási u vodiča a nie sú pochybnosti o pravdivosti jeho tvrdenia (správne popíše nález alebo obsah nálezu), vodič je povinný mu nález vydať s podmienkou, že cestujúci sa preukáže osobnými údajmi (napr. občiansky preukaz, cestovný pas, vodičský preukaz a pod.), vykoná zápis v dennom zázname o výkone vozidla (meno, priezvisko, adresa bydliska, dátum narodenia, evidenčné číslo preukazu totožnosti cestujúceho) a cestujúci prevzatie nálezu potvrdí podpisom.

- 14.3 Dopravca zhromažďuje a vydáva nálezy v pokladni dopravcu. Cestujúci si môže nález vyzdvihnúť v deň straty u vodiča vo vozidle, v ďalších dňoch u vedúceho príslušnej prevádzky dopravcu. Dopravca zhromažďuje a vydáva nálezy v informačnej kancelárii dopravcu. Cestujúci si môže nález vyzdvihnúť v deň straty u vodiča vo vozidle, v ďalších dňoch v informačnej kancelárii príslušnej prevádzky dopravcu
- 14.4 Stratené a nájdené veci podľa povahy sú uskladňované počas po dobu 30 dní. Ak si osoba - vlastník veci nevyzdvihne ani do 30 dní odo dňa, kedy boli nájdené, odovzdá ich dopravca príslušnému miestnemu orgánu štátnej správy postupom podľa §135 ods.1 Občianskeho zákonníka.
- 14.5 Ak je medzi nájdenými vecami občiansky preukaz alebo cestovný pas, dopravca je povinný zabezpečiť jeho bezodkladné odovzdanie najbližšiemu policajnému útvaru oproti potvrdeniu.
- 14.6 Osoba, ktorá si nájdené veci vyzdvihne do 30 dní po ich nájdení je povinná zaplatiť poplatok za každý deň uskladnenia vo výške 0,30 €.

XV. Záverečné ustanovenia

- 15.1. Tento prepravný poriadok sa považuje za súčasť návrhu na uzavretie zmluvy o preprave osôb.
- 15.2. Všetky zmeny a doplnky prepravného poriadku nadobúdajú účinnosť dňom ich zverejnenia na webovom sídle Dopravcu.
- 15.3. Tarifa a tarifné podmienky tvoria doplnok tohto prepravného poriadku a sú účinné v súlade s platnou Zmluvou o službách vo verejnom záujme.

V Ružomberku dňa 16.11.2017

Ing. Radoslav Salák
riaditeľ dopravy

Príloha č.1 - Osobitná pravidelná doprava

I. Osobitná pravidelná doprava

- 1.1. Osobitnou pravidelnou dopravou je pravidelná doprava pre vopred dohodnuté skupiny cestujúcich s vylúčením ostatných cestujúcich, najmä doprava zamestnancov do zamestnania a zo zamestnania a žiakov a študentov do vzdelávacích zariadení a späť. Uskutočňuje sa na základe zmluvy medzi dopravcom a objednávatelom prepravy po dohodnutej trase s dohodnutými zastávkami v dohodnutej periodicite.
- 1.2. Osobitná pravidelná doprava môže byť súbežná s trasou autobusovej linky pravidelnej dopravy s využívaním jej zastávok a prístreškov podľa dohody s jej prevádzkovateľom alebo samostatná po vlastnej trase s vlastnými zastávkami.
- 1.3. Dopravca má v osobitnej pravidelnej doprave prepravnú povinnosť a povinnosti dopravcu len vo vzťahu k dohodnutej skupine cestujúcich; nemá prevádzkovú povinnosť ani tarifnú povinnosť.
- 1.4. Z osobitnej pravidelnej dopravy je vylúčená preprava autobusových zásielok, cestovnej batožiny a stojacich cestujúcich; to neplatí, ak ide o prepravu cestujúcich len na území obce.
- 1.5. Dopravca v osobitnej pravidelnej doprave je povinný používať na plnenie dopravných služieb vhodné autobusy, ktoré sú usposobené alebo vybavené na prepravu dohodnutých skupín cestujúcich, ak ich preprava, nastupovanie alebo vystupovanie vyžaduje osobnú asistenciu, inú pomoc alebo použitie technického zariadenia.
- 1.6. Používané autobusy musia byť popri označení obchodným menom dopravcu označené vpredu a vzadu názvom cieľovej zastávky a nápisom označujúcim osobitnú pravidelnú dopravu, napríklad Školský autobus, Zmluvná preprava alebo obchodným menom objednávateľa prepravy.

Príloha č.2 - Príležitostná autobusová doprava

I. Úvodné ustanovenia

- 1.1. Príležitostná doprava sa uskutočňuje na základe dohody s objednávateľom príležitostnej dopravy ako jednorazová zmluvná preprava dohodnutej skupiny cestujúcich po dohodnutej trase s dohodnutými zastávkami vrátane bezpečnostných zastávok.
- 1.2. Dopravca príležitostnej dopravy má prepravnú povinnosť a povinnosti dopravcu len voči prepravovanej skupine cestujúcich; nemá prevádzkovú povinnosť ani tarifnú povinnosť.
- 1.3. Z príležitostnej dopravy je vylúčená preprava autobusových zásielok a stojacich cestujúcich.
- 1.4. Používané autobusy a autokary musia byť popri označení obchodným menom dopravcu príležitostnej dopravy označené vpredu a vzadu nápisom Zájazd.
- 1.5. Držiteľ dopravnej licencie na pravidelnú dopravu môže vykonávať vnútroštátnu príležitostnú dopravu a na základe jazdného listu⁴⁶⁾ aj medzinárodnú príležitostnú dopravu. Osobitnou pravidelnou dopravou je pravidelná doprava pre vopred dohodnuté skupiny cestujúcich s vylúčením ostatných cestujúcich, najmä doprava zamestnancov do zamestnania a zo zamestnania a žiakov a študentov do vzdelávacích zariadení a späť. Uskutočňuje sa na základe zmluvy medzi dopravcom a objednávateľom prepravy po dohodnutej trase s dohodnutými zastávkami v dohodnutej periodicite.

II. Základné podmienky

- 2.1. V príležitostnej autobusovej doprave objednávateľ prepravy má právo na včasnú a riadnu prepravu, pokiaľ sám i účastníci prepravy splnia dojednané podmienky a podmienky ustanovené prepravným poriadkom.
- 2.2. V príležitostnej autobusovej doprave platia primerane ustanovenia tohto prepravného poriadku, s týmito odchýlkami - objednávateľ sa s dopravcom môže dohodnúť na :
 - a) väčšom počte batožín, jednotlivého účastníka cesty,
 - b) väčších a ťažších batožinách ako pripúšťa tento Prepravný poriadok
 - c) o súčasnej preprave väčšieho počtu psov bez schránok.
- 2.3. V príležitostnej doprave je vylúčená preprava autobusových zásielok a preprava stojacich cestujúcich mimo obce.

III. Objednávka prepravy

- 3.1. Príležitostná preprava osôb sa musí vopred objednať. Objednávku treba urobiť po dohode s dopravcom pred požadovaným dňom pristavenia vozidla tak, aby Dopravca mohol vzhľadom na povahu, rozsah a dĺžku trvania požadovanej prepravy jej vykonanie riadne pripraviť a zabezpečiť.
- 3.2. Objednávka musí obsahovať všetky údaje potrebné na vykonanie a vyúčtovanie prepravy, ako presné určenie miesta a času pristavenia, cieľ, počet účastníkov prepravy, prípadne aj trasu a dobu trvania prepravy, ďalej najmä:
 - a) u fyzickej osoby - meno, priezvisko, titul, - trvalé bydlisko, ČOP, podpis
 - b) u právnickej osoby - obchodný názov právnickej osoby, právna forma - a.s., s.r.o., a pod., sídlo spoločnosti, zastúpenie právnickej osoby, IČO, DIČ, bankové spojenie - číslo účtu, podpis a pečiatka štatutárneho zástupcu
- 3.3. Objednávku treba urobiť písomne, popr.faxom. Výnimočne sa môže prijať aj e-mailová objednávka. V prípade e-mailovej objednávky je objednávateľ povinný zaslať na vyzvanie v dohodnutom termíne dodatočne písomnú objednávku. Ak objednávateľ nebol vyzvaný na zaslanie písomnej objednávky alebo ak nevyhovelo výzve, pred začiatkom cesty platia v prípade pochybností záznamy Dopravcu.

- 3.4. Ak Dopravca nemôže objednávku prijať, je povinný o tom objednávateľa bez meškania upovedomiť. V príležitostnej doprave je vylúčená preprava autobusových zásielok a preprava stojacich cestujúcich mimo obce.

IV. Vznik a obsah zmluvy o preprave osôb

- 4.1. Zmluva v príležitostnej doprave vzniká medzi objednávateľom prepravy a dopravcom prijatím a odsúhlasením objednávky.
- 4.2. Objednávka je prijatá okamihom keď písomné, faxové alebo e-mailové potvrdenie Dopravcu o jej prijatí došlo objednávateľovi.
- 4.3. Zmluvou sa Dopravca zaväzuje objednávateľovi prepraviť účastníkov prepravy a ich veci do dojednaného miesta (miest) riadne a včas, Dopravca je povinný prepravu vykonať v dohodnutom rozsahu a za dojednaných a prepravným poriadkom ustanovených podmienok. Objednávateľ sa dopravcovi zaväzuje, že on i účastníci prepravy splnia dojednané a prepravným poriadkom ustanovené podmienky a že za prepravu zaplatia.

V. Zmena a zrušenie zmluvy o preprave osôb

- 5.1. Objednávateľ prepravy alebo ním určený vedúci výpravy môže navrhnúť zmenu zmluvy pred začatím prepravy i počas jej vykonávania. Dopravca vyhovie návrhu, ak to prevádzkové podmienky umožňujú a ak tým nie je ohrozená bezpečnosť prepravy alebo iný všeobecný záujem. Túto skutočnosť objednávateľ zaznačí a potvrdí v prepravnom doklade.
- 5.2. Ak Dopravca nemôže vykonať prepravu, alebo ak ju nemôže vykonať za dojednaných podmienok, je povinný objednávateľa o tom bez meškania upovedomiť. Ak objednávateľovi nevyhovujú dopravcom novo navrhované podmienky, je oprávnený od prepravnej zmluvy odstúpiť. Objednávateľ je oprávnený odstúpiť od zmluvy o preprave osôb aj v tom prípade, ak Dopravca nezačne s prepravou do jednej hodiny od dojednaného času začatia prepravy.
- 5.3. Ak potreba dojednanej prepravy nie je, objednávateľ je povinný to oznámiť bez meškania dopravcovi. Ak odvolaná preprava vyžadovala určitú prípravu a táto príprava sa vykonala, objednávateľ je povinný nahradiť dopravcovi výdavky tým vzniknuté. Ak sa preprava odvolala až po výjazde vozidla na miesto jeho pristavenia, alebo ak sa už vozidlo na také miesto pristavilo a k preprave nedošlo z príčiny na strane objednávateľa, dopravcovi patrí ešte náhrada za uskutočnené výkony

VI. Prepravný doklad - spoločný cestovný lístok

- 6.1. Vznik, obsah, zmena a plnenie zmluvy o príležitostnej hromadnej preprave osôb sa zaznačuje v prepravnom doklade – spoločnom cestovnom lístku.
- 6.2. Prepravný doklad o príležitostnej hromadnej preprave osôb vyplňuje :
- a) pred začatím prepravy podľa údajov objednávateľa Dopravca,
 - b) po začatí prepravy vodič vozidla, v doklade zaznačuje údaje potrebné na vyúčtovanie prepravy a iných náhrad.
- 6.3. Vedúci výpravy(zájazdu) je povinný preskúmať a v doklade potvrdiť správnosť týchto údajov :
- a) miesto, deň a hodinu pristavenia vozidla, stav počítacza kilometrov a meno vedúceho výpravy, a to najneskoršie do odchodu z východiskového miesta
 - b) prejdenú cestu, dobu čakania, stav počítacza kilometrov pri skončení cesty a počet účastníkov prepravy.
- 6.4. Za nesprávne údaje objednávateľa, ktoré mali alebo mohli mať za následok ukrátenie Dopravcu na prepravnom, Dopravca môže počítať osobitnú prirážku vo výške päťnásobku sumy, o ktorú bol alebo mohol byť na prepravnom ukrátený.

VII. Vykonanie dojednanej prepravy

- 7.1. Dopravca je povinný vykonať dojednanú prepravu s odbornou starostlivosťou. Na splnenie zmluvy o preprave osôb môže použiť aj iné právnické osoby, pritom zodpovedá tak, ako keby prepravu vykonal sám.
- 7.2. Na plnenie zmluvy o preprave osôb je Dopravca povinný v dojednanom čase pristaviť vozidlo ktoré zodpovedá dohodnutým podmienkam, ak sa nedohodol typ vozidla, pristaví vozidlo zodpovedajúce povahe, účelu, dobe trvania prepravy a počtu ich účastníkov. Pri poruche vozidla počas prepravy je Dopravca povinný, ak je to prevádzkovo možné, zabezpečiť pristavenie náhradného vozidla.
- 7.3. Dopravca je povinný vykonať prepravu po ceste, ktorá sa dohodla s objednávateľom. Ak je na jazdu po určitej časti cesty potrebné osobitné povolenie, je povinný povolenie zaobstarať objednávateľ, ak sa nedojednalo inak.
- 7.4. Ak sa dopravná cesta nedohodla, Dopravca je povinný vykonať prepravu po ceste, použitie ktorej je hospodárne so zreteľom na účel prepravy a na druh použitého vozidla. Ustanovenia o voľbe náhradnej cesty a o určení dĺžky dopravnej cesty platia obdobne.
- 7.5. Ak na dopravnej ceste vznikne prekážka, ktorá bráni jej použitiu, Dopravca pri voľbe náhradnej dopravnej cesty je povinný dodržať podmienky ods. 4, ak Dopravca splní podmienky ustanovení v ods. 4, a 5 má nárok na prepravné za vzdialenosť skutočne použitej dopravnej cesty.
- 7.6. Objednávateľ (vedúci zájazdu) je povinný zabezpečiť vodičovi vozidla potrebný odpočinok, nocľah, vhodné garážovanie vozidla, a ak sa tak dojednalo aj stravovanie.
- 7.7. Ak dojednaná preprava osôb podlieha konaniu podľa osobitných predpisov, najmä colných a zdravotno-bezpečnostných, je objednávateľ prepravy (vedúci zájazdu) povinný vykonať sám všetky potrebné opatrenia a to, ak sa tak dohodlo aj za pracovníkov Dopravcu. Ak sa konanie týka prepravovaných osôb, vedúci výpravy je povinný zabezpečiť ich prítomnosť a potrebnú súčinnosť.
- 7.8. Vedúci zájazdu zodpovedá za udržiavanie poriadku vo vozidle a za dodržiavanie bezpečnostných predpisov účastníkmi prepravy. Je povinný zabezpečiť, aby účastníci prepravy boli pri pokračovaní v ceste vždy včas prítomní.
- 7.9. Ak sa pri preprave vyskytne prekážka pre ktorú v nej nemožno pokračovať a vopred sa nedohodol ďalší postup pre takýto prípad, o ďalšom postupe rozhoduje vedúci zájazdu. Dopravca má právo na náhradu za účelne uskutočnené výkony, aj keď prepravu nevykonal v dohodnutom rozsahu, ak sa tak stalo z príčiny na jeho strane. Na takúto náhradu má Dopravca právo len keď objednávateľ mal alebo mohol mať z čiastočne vykonanej prepravy prospech.
- 7.10. V prípade nehody v dôsledku prevádzky autobusu dopravca zabezpečí primeranú a náležitú pomoc v súvislosti s okamžitými praktickými potrebami cestujúcich po nehode. Takáto pomoc zahŕňa v prípade potreby ubytovanie, jedlo, oblečenie, dopravu a uľahčenie prvej pomoci. Poskytnutie akejkoľvek pomoci sa nepovažuje za uznanie zodpovednosti.
Dopravca môže obmedziť celkové náklady na ubytovanie na každého cestujúceho na 80 EUR za noc a najviac na dve noci.

VIII. Čakanie vozidla

- 8.1. Ak vozidlo čaká počas plnenia zmluvy o preprave osôb, objednávateľ prepravy je povinný poskytnúť dopravcovi náhradu za čakanie, ak čakanie :
 - a) je dojednanou súčasťou prepravného výkonu
 - b) vzniklo pre nesprávne, alebo nedostatočné údaje objednávky, ďalej z príčin na strane objednávateľa alebo účastníkov prepravy, ale aj z príčin súvisiacich s účelom a spôsobom vykonania dojednanej prepravy.
- 8.2. O dĺžke čakania vozidla, za ktoré patrí dopravcovi náhrada, treba v prepravnom doklade urobiť záznam a ak nestačí miesto, vyhotoviť samostatnú zápisnicu. Dopravca je povinný vykonať dojednanú prepravu s odbornou starostlivosťou. Na splnenie zmluvy o preprave osôb môže použiť aj iné právnické osoby, pritom zodpovedá tak, ako keby prepravu vykonal sám.

IX. Čakanie vozidla

- 9.1. Okolnosti, ktoré môžu zakladať majetkovú zodpovednosť medzi dopravcom a cestujúcimi, v príležitostnej preprave osôb medzi dopravcom a objednávateľom alebo účastníkom sa zisťujú spravidla zápisnicou. Zápisnica je podkladom na uplatnenie práv. Zápisnicu spisuje Dopravca pokiaľ možno na mieste, kde sa zistila okolnosť o ktorej sa vyhotovuje zápisnica a za prítomnosti zúčastnenej strany.
- 9.2. Správnosť zistení obsiahnutých v zápisnici potvrdia podpisom osoby, ktoré sa zúčastnili na jej zostavení. Ak osoba zúčastnená na zostavení zápisnice nesúhlasí s jej obsahom, uvedie v nej s ktorým údajom nesúhlasí a z akého dôvodu a takto doplnenú zápisnicu podpíše. Ak zápisnicu odmietne podpísať pracovník Dopravcu a v zápisnici neurobil záznam predchádzajúcej vety, Dopravca je povinný dokázať, že údaje zápisnice nie sú správne. Ak osoba zúčastnená na zostavení zápisnice ju odmietne podpísať, treba v nej uviesť meno, prípadne aj dôvody odmietnutia.
- 9.3. Preplatky a nedoplatky - Dopravca, cestujúci, objednávateľia príležitostnej dopravy sú povinní zaplatiť nedoplatky a vrátiť preplatky, pokiaľ ich zistia, bez toho že by vyčkali reklamáciu alebo výzvu na zaplatenie.